

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

25947

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nejla DEMİR

Ağrı Milletvekili

Yapısı itibariyle doğaya bağımlılığından kaynaklı olarak kendi doğalında ciddi riskler içeren bitkisel üretimde, küresel ısınma ve beraberinde değişen iklim koşulları karşısında oluşan risk ve belirsizlik her geçen gün farklılaşarak artmaktadır. İklimsel faktörlerin ve doğal şartların etkisine diğer alanlardan çok daha fazla açık olan bir tarım alanında faaliyet yürüten çiftçiler, 2025 yılının başından itibaren önce kuraklık şimdi de zirai dondan dolayı ciddi zarar ediyorlar.

Zirai don Türkiye genelinde etkili olsa da en büyük zararın Adana, Mersin ve Hatay'daki tarım alanlarında görüldüğü ifade edilmektedir. Türkiye'nin yaş meyve ve sebze üretiminde, ihracatında en önemli paya sahip bu 3 ildeki zarardan çiftçilerin ciddi anlamda olumsuz etkilenebileceği ifade edilmektedir. Türkiye'nin önemli soğan ve patates üretim alanlarından birisi olan Hatay Reyhanlı'da soğan ve patates ekili alanlar zirai dondan büyük zarar gördü. Bunlarla birlikte erken uyanan ve çiçek açan meyveler de zirai dondan ciddi olarak etkilenmiş durumdadır.

Sahadan alınan bilgilere göre, örneğin Mersin'deki zirai dondan 9800 çiftçinin etkilendiği ifade edilmektedir. Söz konusu etkilenmenin oransal dağılımına bakıldığında; 25 bin dekar alanda %90-100, 190 bin dekar alanda %70-80, 120 bin dekar alanda %05-60, 45 bin dekar alanda %30-40, 70 bin dekar alanda ise %10-15 oranında bitkisel üretimin zirai dondan etkilendiği belirtilmektedir. Ancak gerçek anlamda etkilenme oranının hasat döneminden sonra net olarak ortaya çıkacaktır. Bu nedenle zirai dondan kaynaklı zararın etkilerinin çok daha büyük olduğu ifade edilmektedir.

Konu ile ilgili olarak Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı H. Ruhi Koçak yaptığı açıklamada; hava koşullarının mevsim normallerinin altına düşmesiyle beraber oluşan zirai donun tarımda özellikle yaş sebze ve meyve üretiminde ciddi zararlara yol açtığını ifade

ederek, üreticilerin desteklenmesi gerektiği belirterek şu ifadelerde bulunmuştur: *'Bölgemizde hava sıcaklıklarının eksi 8'lere kadar düşmesiyle meydana gelen zirai don, özellikle sert çekirdekli meyvelerde büyük zarara yol açtı. Sert çekirdekli meyvelerden şeftali, kayısı ciddi zarar görürken, örtü altı üretim yerlerinde de önemli sıkıntılara yol açtığı görülüyor. Türkiye'nin yaş meyve ve sebze üretiminde, ihracatında en önemli paya sahip olan bölgemizdeki bu zarardan iç piyasanın ve ihracatın olumsuz etkileneceği çok net. Don olayından etkilenen üreticilerimize destek olunmasını bekliyor, geçmiş olsun dileklerimizi iletiyorum''*

Çiftçilerin zararının karşılanması ile ilgili TARSİM zarar tespitini yaparken sigortalı olmayan çiftçilerin zararının karşılanmayacak olması çiftçileri kara kara düşündürmektedir. Bu anlamda gerek kuraklık gerekse de zirai dondan kaynaklı olarak çiftçilerin zararın karşılanması ile birlikte üretimden kopmamaları için ayrıca desteklenmeleri gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Adana, Mersin ve Hatay'da yaşanan zirai don ile ilgili zarar tespiti yapılmış mıdır?
- 2- Zarar tespiti yapılmışsa, zirai dondan ne kadar tarımsal üretim alanı etkilenmiş, zirai dondan etkilenen çiftçi sayısı kaçtır?
- 3- TARSİM kapsamında olmayan çiftçilerin zararının karşılanması ile ilgili bir çalışmanız var mı?
- 4- 2025 yılı Ocak ayında yaşanan kuraklık ve Şubat ayında yaşanan zirai dondan dolayı zarara uğrayan çiftçilerin zararının tamamı karşılanacak mıdır? Kuraklık ve dondan kaç çiftçimiz zarar etmiştir?
- 5- Söz konusu çiftçilerimizin zararın karşılanması dışında ek olarak ayni veya nakdi destekleme verilecek midir?
- 6- Kuraklık ve zirai dondan kaynaklı olarak hangi ürünler etkilenmiştir? Bu durumun iç piyasayı etkileme olasılıkları hesaplanarak gerekli önlemler alınmakta mıdır?